

dziej rozwinąć jako mniej rozpadnięte, niż te, które pozostawały przez cały czas w 25°. Doświadczenie potwierdziło ten wniosek: z 10 poczwarek, przeniesionych w połowie grudnia z 10° do 25°, wylęgło się 9 w czasie od 2 stycznia do 7 lutego, 1 zdechła.

Referaty.

„Zaszczyta rastienij od wreditielej“. Biuletien Postojannoho Biuro Wsioserijskich Entomo-Fitopatologiczeskich Sjezdow. T. I. Nr. 1—2. Oktiabr 1924. Leningrad 1924. (La Défense des Plantes. Bulletin du Bureau Permanent des Congrès Entomo-Phytopathologiques de Russie. Vol. I. Nr. 1—2). Redaktor: N. N. Bogdanow-Katjkow. 64 stron drobnego druku.

Pod powyższym tytułem wyszło z druku pismo poświęcone sprawom ochrony roślin w Rosji. We wstępie Redakcja zaznacza swoje stanowisko, mianowicie, że uważa za konieczne przede wszystkim informować czytelników o tem, czem są zajęte liczne zakłady entomologiczne i fitopatologiczne zarówno doświadczalne jak i stosowane, które wobec braku środków nie mają możności drukowania wyników swych badań. A więc program pisma zakreślony szeroko i obejmuje tak czystą jak i stosowaną entomologję i fitopatologję. — Treść: Ustawa, dotycząca sprawy ochrony roślin przed szkodnikami w R. S. F. S. R. Ustawa bardzo treściwa i rzeczowo ujmie państwową organizację walki ze szkodnikami, oraz chorobami roślin na terytorjum Rosji (str. 4—8). Dalej są podane postulaty wszechrosyjskiego zjazdu malarycznego według referatów, dotyczących biologii widliszka (*Anopheles*); wyciąg z uchwał wszechrosyjskiego zjazdu bakterjologów, epidemiologów i lekarzy sanitarnych w Leningradzie, odbytego w dn. od 20—26 maja 1924. Następnie podano kronikę stałego Biura obcokrajowych korespondencji i wymiany od roku 1921 do 1 maja 1924. Za wskazany okres wysłano 2.625 egzemplarzy literatury rosyjskiej, w tem do Niemiec wysłano 1.120 egz., do Stanów Zjednoczonych Półn. Ameryki 635, do Anglii 352, Do Danji 100, do Szwecji 93, do Polski 62, do Finlandji 43, do innych krajów 220. Otrzymano zaś w drodze wymiany 5.327 różnych wydaw-

nictw. — Sprawozdanie z konferencji entomologów i fitopatologów przy Państwowym Instytucie eksperymentalnej agronomji, odbytej w czasie od 12–14 marca 1923 r. pod przewodnictwem A. Jaczewskiego. — Sprawozdanie i kronika centralnych i lokalnych entomofitopatologicznych organizacji. — W. N. Łucznik. „Rezultaty organizacji walki z masowem wystąpieniem szkodników w okręgu stawropolskim w 1924 r.“ — Sprawozdanie z działalności Wydziału stosowanej entomologii rosyjskiego entomologicznego towarzystwa z lat 1923–1924. — Krótkie wiadomości o kursach (Instytucie) stosowanej zoologii i fitopatologii przy Północnej krajowej stacji ochrony roślin przed szkodnikami. — F. I. Jacenko. „Zarys szkodników buraka cukrowego na lewobrzeżnej Ukrainie w 1923 r.“ — W. T. Bołdyrew. „Przyczynek do sprawy organizacji ochrony lasów rosyjskich przed szkodnikami i chorobami“. — N. M. Kułagin. „Środki zwalczania *Calandra granaria* L.“ — W. M. Tichomirow. „Metoda i przyrząd do iniekcji trachealnego systemu owadów“. — N. O. Oleniew. „Przyczynek do biologji *Ixodes ricinus* L. w gubernji Nowogrodzkiej“. Jak wiadomo *Ixodes ricinus* przenosi zarazek *Piroplasma bovis* na bydło rogate, które choruje na t. zw. „krwawy mocz“ (*Piroplasmosa*). — P. W. Zorin. „Biologja *Pionea forficulis* L.“ — Dalej idą drobne notatki: Słupy telegraficzne w roli mucholapek, O roztoczach (kleszczach) mącznych, Teka ekskuryjna A. S. Bondarcewa, Sówka strzygonia (*Panolis piniperda*) w Wiatkskiej gubernji, Kołatek (*Anobium striatum*). — Zeszyt kończy się obszernym krytyczno-bibliograficznym działem (str. 50–64) nowych prac, przeważnie niemieckich i angielskich z dziedziny entomologii i mikologii.

Prof. Z. Mokrzecki.

Dr W. Stichel. Illustrierte Bestimmungstabellen der Deutschen Wanzen (Hemiptera-Heteroptera). Lieferung I. Berlin 1925.

Z prawdziwym zadowoleniem można powitać ukazanie się pierwszego zeszytu powyższej pracy, jako nowego zestawienia fauny pluskwiaków środkowej Europy. Istniejące dotychczas dzieła tego rodzaju są bądź przestarzałe (Fieber), bądź wyczerpane i trudne do znalezienia w handlu (Puton, Saunders, Reuter), bądź wreszcie napisane w językach mało znanych ogółowi entomologów (Snellen van Vollenhoven, Jensen-Haarup, Bianchi & Kiritszenko). Pierwszy zeszyt obejmuje nadrodzinę *Pentatomoideae*, jako też

wstępne zestawienie terminów różnych części szkieletu chitynowego pluskwiaków. Tekst jest ułożony w postaci rozszerzonych tablic synoptycznych, t. j. z wstawionymi przy dojściu do poszczególnych gatunków króciutkiemi djagnozami i rozmieszczeniem w granicach Niemiec przedwojennych. Wskutek tej ostatniej okoliczności jest również uwzględnione Pomorze, Poznańskie oraz Alzacja i Lotaryngja. Wartość pracy podnoszą bardzo liczne rysunki kreskowe zarówno szczegółów morfologicznych jak i całych owadów, rozmieszczone są one pod tekstem, podobnie jak w dziele Kuhnt'a o chrząszczach niemieckich. W każdym razie wydawnictwu życzyć należy pomyślnego dojścia do końca, co się niestety tyłu większym dziełom hemipterologicznym nie powiodło.

T. Jaczewski (Warszawa).

E. A. Butler. A Biology of the British Hemiptera-Heteroptera. London, H. F. & G. Witherby, 1923. 682 pp., 7 tablic częściowo kolorowych, dość liczne rysunki w tekście.

Po raz pierwszy ukazując się w literaturze hemipterologicznej dzieło biologiczne tak obszerne i w tak wyczerpujący i systematyczny sposób ułożone. Autor, od długiego szeregu lat zajmujący się badaniami nad życiem pluskwiaków, zestawia wszystkie znane dotychczas dane dotyczące gatunków spotykanych w faunie wysp brytyjskich; są to przeważnie gatunki środkowo-europejskie, a tem samem dzieło ma wielkie znaczenie przy badaniach naszej fauny krajowej. Układ jest przyjęty systematyczny: po ogólnych uwagach wstępnych i krótkiej tabliczce do określania rodzin według form larwalnych następuje opracowanie poszczególnych rodzin, rodzaj i gatunków. Przy każdym z tych ostatnich są podane opisy jaj, larw, dane o cyklu rocznym, o występowaniu i życiu, wreszcie rozmieszczenie geograficzne ze szczególnem uwzględnieniem wysp brytyjskich. Rysunki tekstowe wyobrażają przeważnie poszczególne stadia larwalne, czasem, jak np. przy wioślakach, też i szczegóły morfologiczne okazów dorosłych; na tablicach są przeważnie umieszczone fotografie, z nich niektóre bardzo dobre, np. *Ranatra linearis* L. na tab. 7-ej, pozatem kolorowe rysunki larw. Na zakończenie jest podany obszerny wykaz literatury, spis systematyczny pluskwiaków brytyjskich, zestawienie ich występowania według miesięcy oraz według hrabstw, wreszcie skorowidz roślin i nazw. Dzieło to stosunkowo niedrogie (z przesyłką około 80 zł.)

powinno się znaleźć w każdej poważniejszej bibliotece entomologicznej.

T. Jaczewski (Warszawa).

H. B. Hungerford. The Biology and Ecology of aquatic and semiaquatic Hemiptera. The Kansas University Science Bulletin, XI. 1919, Lawrence. Pp. 1—265, 33 tablic.

Obszerna ta i bardzo bogata pod względem treści praca zawiera zestawienie wyników badań autora oraz danych z literatury dotyczących systematyki, biologji i ekologii pluskwiaków różnoskrzydłych związanych z wodą, t. j. rodzin *Gelastocoridae*, *Ochteridae*, *Saldidae* (*Acanthiidae*), *Hebridae* (*Naeogeiidae*), *Hydrometridae*, *Mesoveliidae*, *Gerridae*, *Veliidae*, *Belostomatidae*, *Nepidae*, *Notonectidae*, *Naucoridae*, *Corixidae*. Uwzględnione są gatunki występujące w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, jednakże wskutek dużej ilości poruszonych zagadnień z pracą tą powinien się zapoznać każdy studjujący pluskwiaki wodne, a szczególnie ich życie. Praca jest bardzo pięknie i starannie ilustrowana, częściowo rysunkami kolorowymi całych owadów, częściowo fotografiami oraz rysunkami kreskowymi.

T. Jaczewski (Warszawa).

Z entomologii praktycznej.

Państwowa akcja zwalczania szkodników zbóż.

W sprawie badań nad muchami zbożowymi odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych dn. 16 marca 1925 r. konferencja, której protokół urzędowy w całej osnowie poniżej podajemy.

Porządek dzienny:

1. Organizacja i program badania much zbożowych:
 - a) terminy i sposób pobierania próbek,
 - b) liczba punktów nadsyłających próbki,
 - c) liczba punktów badania materiału,
 - d) potrzebni pracownicy i pomoce techniczne.
2. Instrukcja dla nadsyłających próbki.
3. Kursy praktyczne określania i zwalczania chorób i szkodników roślin.